

COOCH BEHAR PANCHANAN BARMA UNIVERSITY
B.A. Honours 5th Semester Examinations, 2023

SANSKRIT
INDIAN PHILOSOPHY
CORE-11

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 40

The figures in the margin indicate full marks.

संस्कृतभाषायां देवनागरीलिप्यां च उत्तरं लेखनीयम्

Unit-I

1. अधोलिखितेषु त्रयाणां व्याख्या कार्या — 5×3 = 15
 - (क) नित्यसम्बन्धः समवायः अयुतसिद्धपदार्थवृत्तिः ।
 - (ख) सुखाद्युपलब्धिसाधनमिन्द्रियं मनः ।
 - (ग) परामर्शजन्यं ज्ञानमनुमितिः ।
 - (घ) उष्णस्पर्शवत्तेजः ।
 - (ङ) शब्दगुणकमाकाशम् ।
 - (च) तत्र गन्धवती पृथिवी ।

2. एकस्योत्तरं प्रदेयम् — 10
 - (क) कस्तावद् अभावः ? अन्नभट्टम् अनुसृत्य सलक्षणं सोदाहरणं च अभावस्य विभागाः आलोचनीयाः ।
 - (ख) कस्तावद् हेत्वाभासः ? हेत्वाभासस्य कति भेदाः ? तेषु द्वयोः लक्षणमुदाहरणं च आलोचयत ।
 - (ग) किं नाम कारणम् ? तस्य कति भेदाः ? सलक्षणं सोदाहरणं च सर्वमालोच्यताम् ।

3. एकस्य न्यायवाक्यस्य वैधता विचारणीया — 5×1 = 5
 - (क) शब्दो नित्यः कार्यत्वात् ।
 - (ख) पर्वतो धूमवान् वह्नेः ।
 - (ग) सर्वमनित्यं प्रमेयत्वात् ।

Unit-II

4. दश प्रश्नाः समाधेयाः — 1×10 = 10
 - (क) चार्वाक दर्शनस्य कस्यचिदाचार्यस्य नाम लिखत ।
 - (ख) क आसीत् कणादः ?
 - (ग) योगदर्शनस्य प्रवर्तकः कः ?

- (घ) जैनदर्शनस्य कति सम्प्रदायाः ?
(ङ) क आसीद् रामानुजः ?
(च) बौद्धानां कति दार्शनिक-सम्प्रदायाः ? तेषां नामानि लिखत ।
(छ) बौद्धानां धर्मग्रन्थस्य नाम किम् ?
(ज) क आसीद् जैमिनिः ?
(झ) दर्शनशब्दे को धातुः ?
(ञ) तीर्थङ्कराणामुल्लेखः कस्मिन् दर्शने प्राप्यते ?
(ट) सांख्यदर्शने कतिविधो गुणः स्वीकृतः ?
(ठ) न्यायमते कति पदार्थाः सन्ति ?
(ड) न्यायदर्शने कति प्रमाणानि स्वीकृतानि ?
(ढ) मीमांसा शब्दस्य कोऽर्थः ?
(ण) सांख्यकारिकायाः रचयिता कः ?

COOCH BEHAR PANCHANAN BARMA UNIVERSITY
B.A. Honours 5th Semester Examinations, 2023

SANSKRIT

SANSKRIT POETICS AND LITERARY CRITICISM

CORE-12

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 40

The figures in the margin indicate full marks.

संस्कृतभाषायां देवनागरीलिप्या चोत्तरं प्रदेयम्

Unit-I

1. एकस्योत्तरं प्रदेयम् — 10×1 = 10
 - (क) दण्डिमतानुसारं काव्यकारणमालोच्यताम् ।
 - (ख) सोदाहरणं वैदर्भी-गौडी-रीत्योः भेदः समुपस्थापनीयः ।
 - (ग) काव्यादर्शग्रन्थमनुसृत्य दशगुणेषु गुणत्रयं सोदाहरणं व्याख्येयम् ।
2. एकस्योत्तरं प्रदेयम् — 5×1 = 5
 - (क) गुणदोषानशास्त्रज्ञः कथं विभजते जनः ।
किमन्धस्याधिकारोऽस्ति रूपभेदोपलब्धिषु ॥
 - (ख) गौर्गोः कामदुधा सम्यक् प्रयुक्ता स्मर्यते बुधैः ।
दुष्प्रयुक्ता पुनर्गोत्वं प्रयोक्तुः सैव शंसति ॥
 - (ग) तदल्पमपि नोपेक्ष्यं काव्ये दुष्टं कथञ्चन ।
स्याद्बुधुः सुन्दरमपि क्षित्रेणैकेन दुर्भगम् ॥
3. पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः — 1×5 = 5
 - (क) काव्यादर्शं कति परिच्छेदाः सन्ति ?
 - (ख) का नाम कथा काव्यादर्शानुसारम् ?
 - (ग) का नाम रीतिः ?
 - (घ) प्रसादगुणस्य किं लक्षणम् ?
 - (ङ) महाकाव्यस्य किं लक्षणम् ?
 - (च) काव्यशरीरस्य कति भेदाः ?
 - (छ) चम्पूकाव्यस्य किं लक्षणम् ?
 - (ज) मिश्रकाव्यं किम् ?

Unit-II

4. सोदाहरणं सलक्षणं च अलङ्कार-द्वयं व्याख्यायताम् — 5×2 = 10
उपमा, उत्प्रेक्षा, निदर्शना, श्लेषः, अर्थान्तरन्यासः, विशेषोक्तिः ।
5. प्रभेदो निर्णयः (एकस्य) 5×1 = 5
(क) दृष्टान्त-प्रतिवस्तूपमयोः
(ख) विभावना-विशेषोक्तयोः
(ग) दीपक-तुल्ययोगितयोः
6. पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः — 1×5 = 5
(क) साहित्यदर्पणस्य टीकामेकां नामत उल्लिखित ।
(ख) साहित्यदर्पणे कति शब्दालङ्कारा आलोचिताः ?
(ग) 'इदं किलाव्याजमनोहरं वपुः'— इत्यस्मिन् श्लोके कोऽलङ्कारः ?
(घ) यमकलक्षणं किम् ?
(ङ) हेतुसद्भावेऽपि कार्योत्पत्तिः कस्मिन् अर्थालङ्कारे दृश्यते ?
(च) उपमालङ्कारस्य कति मुख्यभेदाः ?
(छ) अपहृतेः लक्षणं किम् ?

COOCH BEHAR PANCHANAN BARMA UNIVERSITY
B.A. Honours 5th Semester Examinations, 2023

SANSKRIT
MODERN SANSKRIT LITERATURE
DSE-1

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 40

The figures in the margin indicate full marks.

संस्कृतभाषायां देवनागरीलिप्या चोत्तरं देयम्

Unit-I

1. कस्यचिदेकस्य उत्तरं प्रदेयम् — 15×1 = 15
 - (क) आधुनिकसंस्कृतसाहित्ये रमा-चौधुरी-वर्यस्य सारस्वतं वैभवमालोचयत ।
 - (ख) अर्वाचीनसंस्कृतसाहित्ये हरिदाससिद्धान्तवागीशस्य अवदानं सविशदमालोच्यताम् ।
 - (ग) आधुनिकसंस्कृतसाहित्ये यतीन्द्रविमलमहोदयस्य नाट्यकृतिः आलोच्यताम् ।
2. एकस्य टिप्पणी कार्या — 5×1 = 5

पञ्चाननतर्करत्नः, कालीपदतर्काचार्यः, श्रीजीव-न्यायतीर्थः, वीरेन्द्र-कुमार-भट्टाचार्यः
3. संक्षेपेण उत्तरं देयम् (दशानाम्) — 1×10 = 10
 - (क) 'चिपिटकचवर्णनम्' इति कस्य रचना ?
 - (ख) संस्कृत सनेट्-काव्यप्रकारस्य प्रवर्तकः कः ?
 - (ग) वङ्गीयप्रताप-नाटकं केन रचितम् ?
 - (घ) चन्द्रकान्ततर्कालङ्कारप्रणीतस्य कस्यचिन्महाकाव्यस्य नाम लेख्यम् ।
 - (ङ) सीतानाथेन विरचितस्य एकस्य गीतिकाव्यस्य नाम लिखत ।
 - (च) 'गीताञ्जलिः' इति काव्यस्य संस्कृतानुवादकस्य कस्यचन कवेर्नाम लिख्यताम् ।
 - (छ) 'शरणार्थिसंवादः' इति कस्य रचना ?
 - (ज) 'अमरमीरम्' इति रूपकं केन प्रणीतम् ?
 - (झ) नित्यानन्देन रचितं चम्पूकाव्यमेकं नामतो लिख्यताम् ?
 - (ञ) 'चण्डताण्डवम्' इति कस्य रचना ?
 - (ट) 'पाण्डवविक्रमम्' इति कस्य कृतिरस्ति ?
 - (ठ) 'अमरमङ्गलम्' इति केन रचितम् ?
 - (ड) 'स्काइलार्क प्रति' इति संस्कृतानूदितं काव्यं केन रचितम् ?
 - (ढ) 'पुरुषरमणीयम्' इति कस्य रचना अस्ति ?

Unit-II

4. टीप्पणी कार्या (द्वयोः) — 5×2 = 10

क्षमा-रावः, रामकरणशर्मा, सत्यव्रतशास्त्री, जि. वि. पलसुले ।

—x—

COOCH BEHAR PANCHANAN BARMA UNIVERSITY
B.A. Honours 5th Semester Examinations, 2023

SANSKRIT
ART OF BALANCED LIVING
DSE-2

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 40

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

सर्वेषां प्रश्नानामुत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेखनीयम्

1. कस्यचिदेकस्य प्रश्नस्योत्तरं कार्यम् — 15×1 = 15
 - (क) निष्कामकर्मयोगः कः भवति ? अस्य कर्मयोगस्य परम्परा का भवति ? श्रीमद्भगवद्गीतानुसारं निष्कामकर्मयोगो व्याख्येयः ।
 - (ख) 'येनाहं नामृता स्यां किमहं तेन कुर्याम्' इत्युक्तिः कस्य कं प्रति कस्मिन् प्रसङ्गे ? अत्र प्रसङ्गतो याज्ञवल्क्यप्रतिपादितम् आत्मतत्त्वं वर्णयत ।
2. अधःस्थितानां कस्याप्येकस्य प्रश्नस्योत्तरं कार्यम् — 10×1 = 10
 - (क) चित्तप्रसादनं कथं सम्भवतीति पातञ्जल-योगमार्गेण उपस्थापनीयम् ।
 - (ख) का चित्तवृत्तिः ? चित्तवृत्तयः कति ? के च ते ? चित्तवृत्तिनिरोधोपाया योगसूत्रानुसारम् आलोचयत ।
3. कस्याप्येकस्य संक्षिप्ता टिप्पणी अधःस्थितेभ्यः कार्या — 5×1 = 5

अभ्यासः, श्रेष्ठजनाचारः, प्रकृतिजगुणाः
4. दश प्रश्नाः समाधेयाः — 1×10 = 10
 - (क) उपनिषत् नाम का ?
 - (ख) बृहदारण्यकोपनिषदि कति अध्यायाः सन्ति ?
 - (ग) बृहदारण्यकोपनिषदि मुख्यः प्रवक्ता कः ? तस्य पत्न्या नाम किम् ?
 - (घ) 'आत्मा वाऽरे द्रष्टव्यः' केनोक्तमिदं वचनम् ?
 - (ङ) बृहदारण्यकोपनिषदि चतुर्थाध्यायस्य चतुर्थब्राह्मणस्य च किं नाम ?
 - (च) का आसीत् कात्यायनी ?
 - (छ) योगसूत्रे कति पादाः सन्ति ? के च ते ?
 - (ज) योगदर्शनानुसारं वैराग्यं कतिविधम् ?
 - (झ) कानि ज्ञानेन्द्रियाणि ?
 - (ञ) कः कर्मयोगी ?
 - (ट) लोकः किमनुवर्तते ?
 - (ठ) यज्ञस्योत्पत्तिः कस्माद् भवति ?
 - (ड) गीतानुसारं मिथ्याचारी क उच्यते ?
 - (ढ) कर्म कस्माद् ज्यायः ?
 - (ण) योगमते क उच्यते योगः ?

—x—

COOCH BEHAR PANCHANAN BARMA UNIVERSITY
B.A. Program 5th Semester Examinations, 2023

SANSKRIT

SANSKRIT PROSE AND INDIAN PHILOSOPHY

DSE-1 (GROUP-1)

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 40

The figures in the margin indicate full marks.

UNIT-I

1. कस्यचिदेकस्य उत्तरं प्रदेयम् — 15×1 = 15
ये-कौन एकटि प्रश्नेर उत्तर दाओः
(क) स्वपाठ्यांशात् समुचितमुदाहरणं प्रदर्श्य 'वाणोच्छिष्टं जगत् सर्वम्'— इति वचनस्य याथार्थ्यम् आलोच्यताम्।
निजेर पाठ्यांश थेके यथोचित उदाहरण सहयोगे 'वाणोच्छिष्टं जगत् सर्वम्' कथाटि रथार्थता आलोचना कर।
(ख) कादम्बरीमवलम्ब्य राजनीतिक्षेत्रे शुकनासोपदेशस्य उपयोगिता का आसीत् ?
कादम्बरी अवलम्बने राजनीतिक्षेत्रे शुकनासेर उपदेशेर उपयोगिता आलोचना कर।
2. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च सरलसंस्कृतेन उत्तरं प्रदेयम् (पञ्चानाम्) — 1×5 = 5
संस्कृत भाषाय देवनागरी लिपिते सरलसंस्कृते उत्तर दाओ। (पाँचटि)
(क) का आसीत् कादम्बर्याः रचनाशैली ?
कादम्बरीर रचनाशैली उल्लेख कर।
(ख) क आसीत् तारापीडः ?
तारापीड के छिलेन ?
(ग) 'कादम्बरी' का आसीत् ?
कादम्बरी के छिलेन ?
(घ) कादम्बरी कीदृशं काव्यम् ?
कादम्बरी की जातीय काव्य ?
(ङ) सन्धिविच्छेदं कृत्वा पुनः वाक्यं लेखनीयम् — 'नाल्पम्युपदेष्टव्यमस्ति' ।
सन्धिविच्छेद करे पुनराय वाक्यटि लेख—'नाल्पम्युपदेष्टव्यमस्ति' ।
(च) क आसीत् चन्द्रापीडस्य पिता ?
चन्द्रापीडे र पिता के छिलेन ?
(छ) शुकनासः कः आसीत् ?
शुकनास के छिलेन ?

- (জ) সংস্কৃতসাহিত্যস্য প্রাচীন-গদ্যকাব্যস্য নাম লিখ্যতাং ।
সংস্কৃত সাহিত্যে প্রাচীন গদ্যকাব্যের নাম লেখ।

UNIT-II

3. কস্যচিদেকস্য উত্তরং প্রদেয়ং —
যে-কোন একটি উত্তর দাওঃ

10×1 = 10

- (ক) বৌদ্ধদর্শনমবলম্ব্য নাতিদীর্ঘঃ প্রবন্ধঃ লেখনীয়ঃ ।
বৌদ্ধদর্শন অবলম্বনে নাতিদীর্ঘ প্রবন্ধ লেখ।
(খ) সাংখ্যদর্শনস্য মূলতত্ত্বমবলম্ব্য কश्चित् প্রবন্ধঃ লেখনীয়ঃ ।
সাংখ্যদর্শনের মূলতত্ত্ব অবলম্বনে একটি প্রবন্ধ লেখ।

4. একা টীপ্পণী লেখনীয়া —
একটির টীকা লেখঃ

5×1 = 5

নাস্তিকদর্শনম্, স্যাৎবাদঃ, ন্যায়দর্শনে আত্মা, কণাদঃ ।
নাস্তিকদর্শনম্, স্যাৎবাদঃ, ন্যায়দর্শনে আত্মা, কণাদঃ ।

5. সংস্কৃতভাষয়া দেবনাগরীলিপ্যা চ সরলসংস্কৃতেন উত্তরং প্রদেয়ং (পञ्चानाम্) —
সংস্কৃতভাষায় দেবনাগরী লিপিতে সরলসংস্কৃতে উত্তর দাও (পাঁচটি)

1×5 = 5

- (ক) 'সর্বদর্শনসংগ্রহঃ' কস্য রচনা ?
'সর্বদর্শন সংগ্রহ' কার রচনা ?

- (খ) চতুর্ভুগপুরুষার্থ কিম্ ?
চতুর্ভুগপুরুষার্থ কি ?

- (গ) চার্বাকদর্শনে কানি তাবদ্ স্বীকৃতানি তত্ত্বানি ?
চার্বাকদর্শনে কয়টি তত্ত্ব স্বীকৃত হয়েছে ?

- (ঘ) জৈনদর্শনে ক উচ্যতে 'নয়ঃ' ?
জৈনদর্শনে 'নয়' কি ?

- (ঙ) ন্যায়দর্শনে কতিবিধং প্রমাণং স্বীকৃতম্ ?
ন্যায়দর্শনে কয়টি প্রমাণ স্বীকৃত ?

- (চ) কঃ আসীৎ ন্যায়দর্শনস্য প্রবক্তা ?
ন্যায়দর্শনের প্রবক্তা কে ?

- (ছ) বৈশেষিকদর্শনস্য কঃ খলু মুখ্যগ্রন্থঃ ?
বৈশেষিকদর্শনের মূল গ্রন্থের নাম লেখ।

- (জ) সাংখ্যশব্দস্য কোঃর্থঃ ?
'সাংখ্য' শব্দের অর্থ বল।

— x —

COOCH BEHAR PANCHANAN BARMA UNIVERSITY
B.A. Program 5th Semester Examinations, 2023

SANSKRIT
INDIAN THEATRE
SEC-3

Full Marks: 40

Time Allotted: 2 Hours

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

UNIT-I

15

1. एकस्य उत्तरं लेखनीयम् —

एकটি প্রশ্নের উত্তর দাওঃ

- (ক) का उच्यते अर्थप्रकृति: ? तस्या: भेदानां लक्षणमालोच्य उदाहरणं दीयताम् ।
अर्थप्रकृति कि ? उदाहरण सहयोगे तार प्रकारभेदगुणिर लक्षण आलोचना कर ।
- (ख) का खलु प्रस्तावना ? तस्या: भेदान् उल्लिख्य संक्षेपेण तासां लक्षणमालोच्य उदाहरणं दीयताम् ।
प्रस्तावना कि ? प्रस्तावना भेदसमूह लक्षण उदाहरण सहयोगे आलोचना कर ।

10

2. एकस्य उत्तरं लेखनीयम् —

एकটি প্রশ্নের উত্তর লেখঃ

- (क) को नाम अर्थोपक्षेपकः ? सोदाहरणं तस्य भेदान् आलोचयत ।
अर्थोपक्षेपक कि ? उदाहरण सहयोगे भेदसमूह आलोचना कर ।
- (ख) किमुच्यते रूपकम् ? कतिविधं च तत् ? नाटक-प्रकरणयोः प्रभेदः आलोचनीयः ।
रूपक कि ? रूपक कय प्रकार ? नाटक ओ प्रकरणे प्रभेद आलोचना कर ।

1×5 = 5

3. संस्कृतभाषायां देवनागरीलिप्यां च पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः —

সংস্কৃতভাষা এবং দেবনাগরী লিপিতে পাঁচটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

- (क) अवस्था कतिविधा ?
अवस्था कयप्रकार ?
- (ख) विश्वनाथस्य मते कः खलु सन्धिः ?
विश्वनाथेर मते सन्धि कके बले ?
- (ग) नाटके कति अङ्काः सन्ति ?
नाटके कयटि अङ्क থাকे ?
- (घ) निर्वहणसन्धिः कुत्र प्रयुज्यते ?
निर्वहण सन्धि कोथाय प्रयोज्य ?

Turn Over

- (ड) जनान्तिकम् इति कस्य भेदः ?
'जनाञ्चिकम्' — कार भेद ?
- (च) एकस्य भाणस्य उदाहरणं दीयताम् ।
एकं भाणस्य उदाहरणं दातुम् ।
- (छ) वाचिकः इति कस्य भेदः ?
'वाचिकः' कार भेद ?
- (ज) धीरोदात्तः इति कस्य गुणः ?
'धीरोदात्तः' — कार गुण ?

UNIT-II

5

4. टिप्पणी लेखनीया (एकस्य) —
टीका लेखः (एकं)

नेपथ्यगृहम्, रङ्गालयस्य भित्तिस्थापनम्, रङ्गालयस्य स्तम्भनिर्माणम् ।
नेपथ्यगृहम्, रङ्गालयस्य भित्तिस्थापनम्, रङ्गालयस्य स्तम्भनिर्माणम् ।

5. संस्कृतभाषायां देवनागरीलिप्यां च उत्तरं लेखनीयम् (पञ्चानाम्) —
संस्कृत भाषाय एव देवनागरी लिपिते ये-कोन पाँचटि प्रश्नर उतर दातुः

1×5 = 5

- (क) भरत-नाट्यशास्त्रस्य द्वितीयाध्यायस्य नाम किम् ?
भरत-नाट्यशास्त्रस्य द्वितीय अध्यायस्य नाम कि ?
- (ख) मर्त्यवासिनां रङ्गालयः कीदृशः भवेत् ?
मर्त्यवासिनां रङ्गालय किरकम हवे ?
- (ग) रङ्गशीर्ष-निर्माणे कति काष्ठखण्डानि व्यवहर्तव्यानि ?
रङ्गशीर्ष निर्माण करते हले कतगुलि काष्ठखण्ड व्यवहार करते हवे ?
- (घ) रङ्गालये कीदृशं चित्रकर्म कर्तव्यम् ?
रङ्गालये किरकम चित्रकार्य करते हवे ?
- (ङ) नाट्यशास्त्रस्य रचयिता क ?
नाट्यशास्त्रस्य रचयिता के ?
- (च) रङ्गालयस्य भूमिः कीदृशी भवेत् ?
रङ्गालयस्य भूमि किरकम हवे ?
- (छ) कीदृशं रङ्गपीठं प्रशस्यते ?
की धरनेर रङ्गपीठ उत्कृष्ट ?
- (ज) मत्तवारणी कुत्र निर्मायते ?
मत्तवारि कोथाय तैरी करते हवे ?

COOCH BEHAR PANCHANAN BARMA UNIVERSITY
B.A. Program 5th Semester Examinations, 2023

SANSKRIT

ETHICAL AND MORAL ISSUES IN SANSKRIT LITERATURE

GE-1

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 40

The figures in the margin indicate full marks.

UNIT-I & II

1. कस्यापि एकस्योत्तरं प्रदेयम् — 15×1 = 15
যে-কোনো একটির উত্তর দাওঃ
- (ক) वाल्मीकिरामायणमनुसृत्य रामस्य चरित्रं वर्णयताम् ।
বাল্মীকিরামায়ণ অনুসরণে রামের চরিত্র বর্ণনা কর।
- (খ) महाभारते भीमेन दुर्योधनोरुभङ्गस्य औचित्यं पर्यालोचयत ।
মহাভারতে ভীমের দ্বারা দুর্যোধনের উরুভঙ্গের ঔচিত্য পর্যালোচনা কর।
- (গ) वर्तमानसमाजे रामायणस्य नैतिकतायाः प्रभावः आलोच्यताम् ।
বর্তমানসমাজে রামায়ণের নৈতিকতার প্রভাব আলোচনা কর।
2. संक्षिप्ता टिप्पणी लेखनीया (कस्यचिद् द्वयस्य) : 5×2 = 10
সংক্ষিপ্ত টিপ্পণী লেখ (যে-কোনো দুটি)
द्रोणः, अश्वत्थामा, भरतः, द्रौपदी ।
দ্রোণঃ, অশ্বথামা, ভারতঃ, দ্রৌপদী ।
3. अतिसंक्षेपेण उत्तरं प्रदेयम् (पञ्चानाम्) : 1×5 = 5
অতিসংক্ষেপে উত্তর দাও (পাঁচটি)
- (ক) महाभारतस्य रचयिता कः ?
মহাভারতের রচয়িতা কে ?
- (খ) क आसीद् भरतः ?
ভরত কে ছিলেন ?
- (গ) का आसीद् ऊर्मिला ?
উর্মিলা কে ছিলেন ?
- (ঘ) महाभारतस्य नामान्तरद्वयं लिखत ।
মহাভারতের অন্য দুটি নাম লেখ।
- (ঙ) रामायणस्य काण्डानां नामानि लिखत ।
রামায়ণের কাণ্ডগুলির নাম লেখ।

- (च) क आसीद् विदुरः ?
विदुर के छिलेन ?
(छ) का आसीत् अरुन्धती ?
अरुन्धती के छिलेन ?

UNIT-III

1×5 = 5

4. पञ्चानाम् उत्तरं प्रदेयम् —
ये-कोनो पाँचटि प्रश्नेर उत्तर दाओः
(क) क आसीद् भर्तृहरिः ?
भर्तृहरि के छिलेन ?
(ख) के कर्म न परित्यजन्ति ?
कारा कर्म परित्याग करे ना ?
(ग) सूर्यातप केन वारयितुं शक्यः ?
सूर्येर ताप किभावे रोध करा सभव ?
(घ) कस्य औषधं नास्ति ?
कार औषध नेई ?
(ङ) का विदेशगमने बन्धुसदृशी ?
विदेशगमने बन्धुसदृशी के ?
(च) क उच्यते पुच्छविषाणहीनः पशुः ?
लेज, शिङ् विहीन पशु काके बलां हय ?
(छ) किं तावद् धनं दानेन वर्धते ?
किरकम धन दान करले बृद्धि पाय ?
(ज) श्वा किं लब्ध्वा परितोषम् एति ?
कुकुर कि पेये सञ्छे ?

5. अधोलिखितेषु कस्यापि एकस्य बङ्गभाषया आङ्गलभाषया वा अनुवादः कार्यः —
निम्नलिखित ये-कोनो एकटिर बांग्ला भाषा वा इंग्लेजी भाषाय अनुवाद करः

5×1 = 5

- (क) सिंहशिशुरपि निपतति मदमलिनकपोलभित्तिषु गजेषु ।
प्रकृतिरियं सत्त्ववतां न खलु वयस्तेजसां हेतुः ॥
सिंहशिशुरपि निपतति मदमलिनकपोलभित्तिषु गजेषु ।
प्रकृतिरियं सत्त्ववतां न खलु वयस्तेजसां हेतुः ॥
(ख) साहित्यसंगीतकलाविहीनः साक्षात्पशुः पुच्छविषाणहीनः ।
तृणं न खादन्नपि जीवमानस्तद्भागधेयं परमं पशुनाम् ॥
साहित्यसंगीतकलाविहीनः साक्षात्पशुः पुच्छविषाणहीनः ।
तृणं न खादन्नपि जीवमानस्तद्भागधेयं परमं पशुनाम् ॥
(ग) अज्ञः सुखमाराध्यः सुखतरमाराध्यते विशेषज्ञः ।
ज्ञानलवदुर्विदग्धं ब्रह्मापि नरं रञ्जयति ॥
अज्ञः सुखमाराध्यः सुखतरमाराध्यते विशेषज्ञः ।
ज्ञानलवदुर्विदग्धं ब्रह्मापि नरं रञ्जयति ॥

—x—